

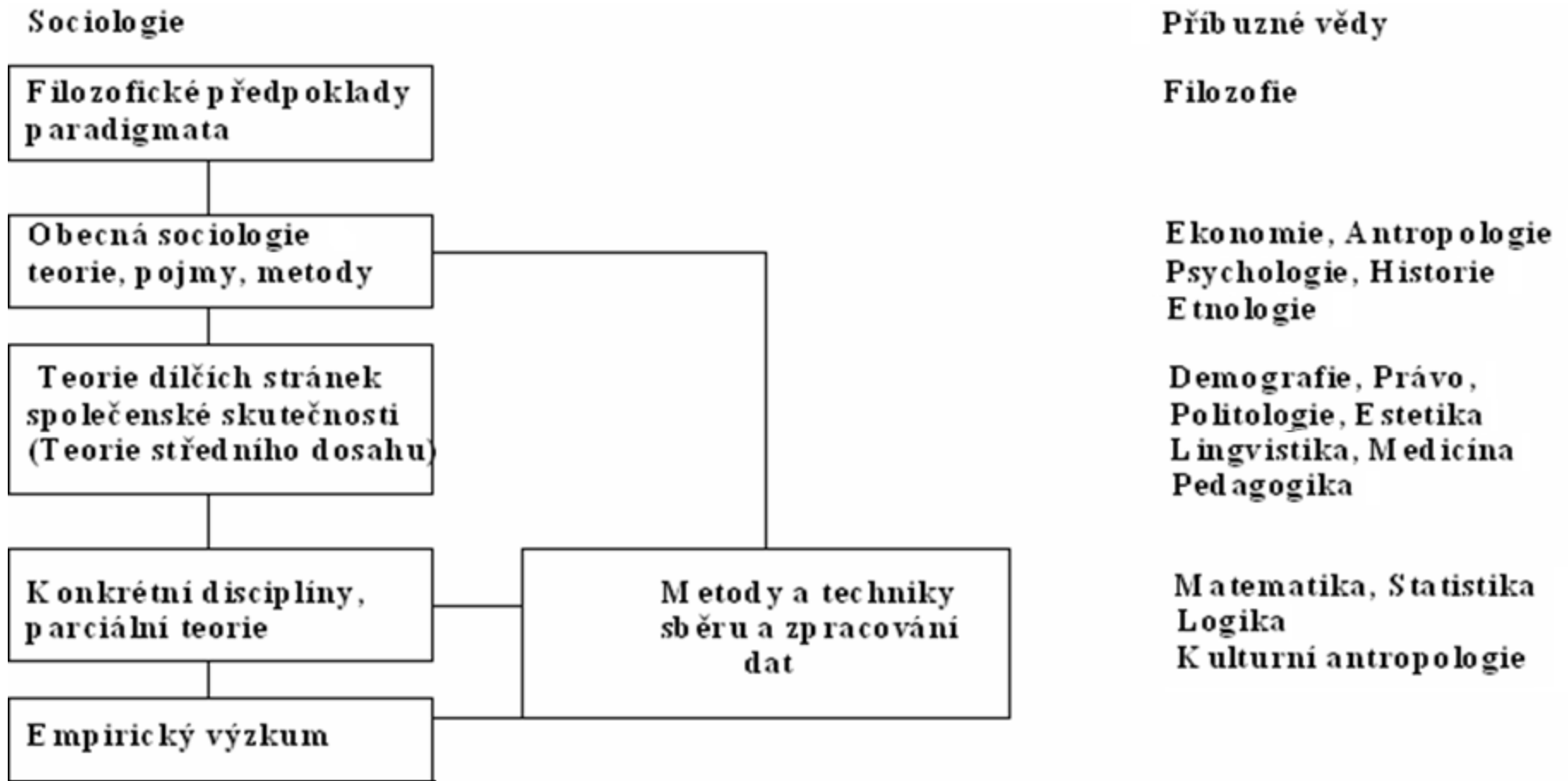
Struktura a obory sociologie

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_ZSV3r0102
Mgr. Jaroslav Knesl

Úvod do sociologie - struktura sociologie

Úvod do sociologie - základní disciplíny

- **Obecná sociologie**
 - Vymezuje předmět zkoumání.
 - Definuje základní pojmy.
 - Hledá obecné zákonitostí soc. jevů – teorie.
 - Stanovuje metodologii.
 - Určuje vztah k ostatním vědám.
- **Teorie středního dosahu**
 - Integrují výsledky empirických zkoumání oborových sociologií a snaží se nalézt univerzálně platné principy soc. jevů.

Úvod do sociologie - oborové sociologie

- Sociologie sociálního rozvrstvení (stratifikace)
- Sociologie věkových skupin (mládeže, gerontosociologie)
- Sociologie pohlaví (gender, LGBT+)
- Sociologie rasových a etnických skupin
- Makrosociologie (soc. změny, soc. hnutí, světových systémů)
- Sociologie srovnávací a historická
- Sociologie organizace
- Sociologie ekonomického chování
- Sociologie práce a průmyslu
- Sociologie politiky
- Populační problémy a soc. aspekty demografie

Úvod do sociologie - oborové sociologie

K následujícím problémům vyberte a přiřaďte z předchozího seznamu název oborové sociologie, která se jimi zabývá.

1. Vznik a vývoj různých forem sociální organizace
Sociologie organizace, srovnávací a historická
2. Migrace a imigrace
Sociologie rasových a etnických skupin
3. Vliv odborů na sociální politiku
Sociologie práce
4. Společenská nerovnost v postindustriální společnosti.
Sociologie sociálního rozvrstvení
5. Homosexualita a genderové stereotypy
Sociologie pohlaví
6. Analýza totalitní společnosti
Sociologie politiky

Úvod do sociologie - oborové sociologie

- Sociologie sociálního prostoru a Sociální ekologie
- Sociologie lidských sídel (města a venkova)
- Sociologie sociální kontroly a deviantního chování
- Sociologie práva a normativních systémů
- Sociologie vědy a náboženství
- Sociologie volného času a sportu
- Sociologie masmédií a masové komunikace
- **Sociologie medicíny**
- Sociologie socializace a životního cyklu
- Sociologie rodiny a vzdělání
- Sociologie kultury a umění
- Sociologie války a armády

Úvod do sociologie - oborové sociologie

K následujícím problémům vyberte a přiřaďte z předchozího seznamu název oborové sociologie, která se jimi zabývá.

1. Urbanizace
Sociologie lidských sídel (města a venkova)
2. Podíl církve na sociální kontrole
Sociologie náboženství
3. Prostituce a sebevražednost
Sociologie sociální kontroly a deviantního chování
4. Změna příbuzenských vztahů v industriální společnosti
Sociologie rodiny
5. Rozdíl mezi zdravím a nemocí
Sociologie medicíny
6. Odraz sociální reality v dílech vážné a populární literatury
Sociologie umění

Sociologie a příbuzné vědy

- **Filozofie**

- Vyčlenila se z ní
- Před vznikem sociologie - sociální filosofie (antické Řecko)
- S. se opírá o různé filozofické koncepce, ale zajímají ji i empirická data

- **Psychologie**

- Psychika je pouze jednou složkou v jednání člověka
- S. se nesnaží vysvětlovat sociální život psychickými pohnutkami, nýbrž hledá příčiny ve vnějším sociálním světě
- Úzký je zejména vztah k sociální psychologii, která se zabývá utvářením psychiky člověka v malých skupinách

Sociologie a příbuzné vědy

- **Historie**

- Všechny soc. instituce (rodina) se historicky vyvíjely.
- S. zajímají obecné principy.

- **Ekonomie**

- Ekonomický život je složkou společenského života, ale ne všechny soc. jevy se dají vysvětlit ekonomicky.
- Ekonomické chování je jen jednou z mnoha složek lidského jednání.

Sociologie a příbuzné vědy

- **Antropologie**
 - Studuje život v malých preliterárních skupinách, ale poslední dobou vznikají antropologické studie subkultur moderní společnosti.
- **Politologie**
 - Tematicky překrývá zejména v oblasti volebního chování, či studia neformálních mocenských struktur.
- **Matematika**
 - Zejména statistika, v oblasti metod zpracování dat.

Sociologie a příbuzné vědy

Z kterými příbuznými vědami, se bude sociologie překrývat při hledání odpovědí na následující otázky?

1. Jak vzniká moc ve společnosti?

politologie

2. Lze v dějinách nalézt zákonitost?

filozofie

3. Jak vznikla moderní společnost?

historie

4. Co a proč je pro lidi vzácné?

ekonomie

Zdroje a literatura

- BAUMAN, Zygmund. *Myslet sociologicky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 238s. ISBN: 978-80-7419-026-1
- BURIÁNEK, Jiří. *Sociologie*. Praha: Fortuna, 2001. 128s. ISBN 80 – 7168 – 754 – 5
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum. 2005. 375s. ISBN 80 – 246 – 0139 – 7
- GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4
- KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 204s. ISBN 80-85850-25-7
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ Alena. *Velký sociologický slovník I.,II. a/o*. 1996. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.
- THOPMSON Kenneth. *Klíčové citace v sociologii*. Brno: Barrister a Principal, 2001. 272 s. ISBN 80 – 85947 – 68 – 4